

Stortingslijst van het archief van Edmond Friche (1857-1864, 1913-1935, 1938-1939, 1944-1959, 1961, 1963, 1965-1966, 1970, 1973, 1977, 1982, 1986-1988)

(S/1995/026)

Rik Hemmerijckx

INLEIDING

Edmond Friche (Genly, 12 oktober 1900-Lodelinsart, 5 november 1892) is opgegroeid in een socialistische familie van de Borinage. Zijn vader, Camille Friche, was een van de stichters van de vakbond van de metaalarbeiders van de Borinage. Edmond verliet de school toen hij 10 jaar was om in de leer te gaan bij een schoenmaker. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd hij verplicht om in de mijnen te werken, maar na de vijandigheden hernam hij zijn vak van schoenmaker. Als vakbondsmilitant werd hij dikwijls gestraft door de werkgevers. Toen hij begin van de jaren 1930 tewerkgesteld was bij Charlemagne-Quenon in Frameries, kreeg hij zijn ontslag. Als werkloze werd hij in 1934 uitgekozen als tweede bediende van de regionale sectie van de Leder en Huiden van de Borinage. Geboeid door studie volgde hij avondlessen in de school Ecole Ouvrière Supérieure (EOS). Toen Oscar Demoustier in 1939 op pensioen ging, was het Edmond Friche die zijn plaats innam als permanent secretaris van de regionale sectie. Tijdens de Tweede Wereldoorlog weigerde hij toe te treden tot de Unie van Hand- en Geestesarbeiders (UHGA) en was hij actief in de syndicale weerstand en in het Onafhankelijkheidsfront. Vanaf oktober 1944 hernam hij zijn syndicale functies en stelde de Sectie Leder en Huiden van de Borinage opnieuw samen. Geconfronteerd met het bestaan van een Unieke Vakbond van de Leder Arbeiders, werd besloten samen te smelten in 1945. In 1952 kwam de samensmelting tot stand van de Centrale van Leder en Huiden met de Algemene Centrale. Als vakbondssecretaris stond hij aan de leiding van verschillende sociale conflicten in de schoenindustrie van de Borinage. Vooral de staking van 1963 had enorme weerklank. Tegelijkertijd was hij ook op politiek vlak actief als provincieraadslid. Als secretaris van de socialistische fanfare, stichter van de basketbalclub Cuirs et Peaux, en stichter van de plaatselijke Cercle d'Education Ouvrière, had hij een belangrijke rol in het sociale leven van La Bouverie. Hij stond zeer dicht bij het volk. In oktober 1965 nam hij zijn ontslag als vakbondssecretaris.

De archieven van Edmond Friche zijn een geheel van persoonlijke documenten (3-38), familiale documenten (onder meer van zijn vader Camille Friche) (1-2) en archieven van de Centrale des Cuirs et Peaux du Borinage, met verschillende boeken met notulen uit het interbellum en het verslagboek van de vakbondssecretaris O. Demoustier van de jaren 1925-1926 (40-48). Bovendien bevat de verzameling een document enig in zijn soort, namelijk een notulenboek van de Conseil des Prud'hommes de Pâturages van 1857 (49) (Raad van Lekenrechters in Arbeidszaken van de Pâturages), waarvan Friche voorzitter was in de jaren 1950. Het is dankzij zijn bewaarinstinct en dankzij de zorgen van zijn zoon Frenz Friche dat deze merkwaardige archieven en eveneens de vlag van de Centrale des Cuirs et Peaux du Borinage van 1912 gered werden en toevertrouwd zijn aan Amsab-ISG. Het archief telt 49 nummers, opgeborgen in 3 archiefdozen. Het bestrijkt de periode 1857-1988 en is raadpleegbaar mits toestemming van de verantwoordelijke archivaris.

STORTINGSLIJST

- 1 Statuten en lidkaart van C. Friche betreffende Coöperatieve vennootschap 'La Justice' van Genly.
1913-1920 1 omslag
- 2 Toespraak (kopieën) betreffende Overlijden Camille Friche.
1930 1 omslag
- 3 Lidkaart E. Friche betreffende Union Centrale des travailleurs du cuir de Belgique.
1919-1934 1 stuk
- 4 Verslag van E. Friche betreffende Ecole Industrielle Supérieure.
1924-1925 1 stuk
- 5 Formulier van E. Friche betreffende Centrale d'Education Ouvrière. Ecole socialiste.
1933-1934 1 stuk
- 6 Loonboekje van E. Friche betreffende Schoenfabriek 'Nora-Noratyp'.
1934 1 stuk
- 7 Kwijting betreffende Postzegel 'Solidarité Enfant Espagnol'.
1939 1 stuk
- 8 Certificaat van E. Friche betreffende Kolenmijn 'Chantier de Crachet'.
1944 1 stuk
- 9 Toespraak (kopie) betreffende UTMI, Centrale des Cuirs et Peaux en afdeling van de Borinage.
Z.d. 1 stuk
- 10 Nota van E. Friche (kopie) betreffende afdeling FI, Genly. Verslag van een sabotage actie.
Z.d., (1944) 1 stuk
- 11 Nota van U. Alexis betreffende UTMI. Germain Fléron van Pâturages.
1944 1 stuk
- 12 Pamflet betreffende Centrale des Cuirs et Peaux, afdeling van de Borinage. Fusie met 'Syndicat Unique'.
Z.d., (1945) 1 stuk
- 13 Pamflet en artikels van E. Friche over de crisis in de schoenenindustrie, verschenen in 'Le Peuple'.
1947 1 stuk
- 14 Artikel van E. Friche betreffende 'Il faut sauver les industries du cuir'.
Z.d., (1947) 1 stuk

- 15 Nota's over de schoenenindustrie.
1946 1 stuk
- 16 Brieven van L. Piérard, J. Duhot en E. Friche over de petitie betreffende de crisis in de schoenindustrie. Parlementaire interventie.
1947-1948 1 omslag
- 17 Brief van G. Aucquier betreffende artikel van E. Friche over het lot van de schoenmakers.
1947 1 stuk
- 18 Certificaat van E. Friche (kopie) betreffende FGTB, regionale afdeling van Charleroi. Opleidingsdiensten.
1948-1949 1 stuk
- 19 Toespraak van E. Friche (kopie) betreffende de 100ste verjaardag van de 'Conseil de Prud'hommes de Pâturages'.
1950 1 stuk
- 20 Circulaire van E. Friche en Ch. Jordens betreffende de 'Centrale des Cuirs et Peaux de Belgique'. Nationale Paritaire Commissie van Leder, sub-commissie: schoenen. Loonkwestie.
1951 1 stuk
- 21 Artikel betreffende 'L'activité syndicale de la Centrale des Cuirs et Peaux', verschenen in 'Syndicats'.
Z.d., (1951?) 1 stuk
- 22 Verslag en nota's van E. Friche betreffende 'La situation dans l'industrie de la chaussure'.
Z.d., (1952-1953?) 1 omslag
- 23 Brief van J. Caeneghem-Fourmoy en P. Lacoste (kopie) betreffende Diploma van 'Membre des Comités Techniques des Expositions Nationales du Travail' (1949-1952).
1953 1 stuk
- 24 Artikel van E. Friche betreffende 'Aide aux entreprises existantes'.
Z.d., (1953?) 1 stuk
- 25 Artikel van E. Friche betreffende 'La productivité dans l'industrie de la chaussure', verschenen in 'Le Peuple'.
1953 1 stuk
- 26 Dossier betreffende zaak van de schoenenfabriek 'Phénix' te Eugies. Overname van het beheer door een Coöperatieve Arbeidersvennootschap.
1952-1959 1 omslag

- 27 Circulaire en brief (kopie) betreffende benoeming van E. Friche tot voorzitter van de 'Conseil des Prud'hommes de Pâturages'.
1951 1 stuk
- 28 Artikels van M. Haurez en E. Friche betreffende de crisis in de schoenindustrie van de Borinage, verschenen in 'Le Peuple'.
1953 1 stuk
- 29 Rondschrijven en rapport van E. Friche betreffende de situatie van de lederindustrie.
1959 1 stuk
- 30 Verklaring (kopie) betreffende het Coördinatiecomité van de regionale Waalse FGVB vakbonden. Staking 1960-1961.
1961 1 stuk
- 31 Verslagen, toespraak en brieven van E. Friche betreffende Conferentie van de 'National Union of Boot and Shoe Operatives'.
1963 1 omslag
- 32 Ministerieel besluit (kopie) betreffende E. Friche, erelid van de Klachtencommissie van Mons van de Nationale Dienst voor Tewerkstelling.
1966 1 stuk
- 33 Artikels van E. Friche (kopies) en brief van W. Claes over de pensioenen.
1977 1 omslag
- 34 Krantenknipsel betreffende La Bouverie: 'Crossage Saint-Crepin'.
1970 1 stuk
- 35 Krantenknipsel betreffende Staking van de 'schoen van de Borinage', verschenen in 'Syndicats'.
1965 1 stuk
- 36 Krantenknipsel betreffende E. Friche, 73 jaar.
1973 1 stuk
- 37 Toespraak, overlijdensberichten (kopieën) betreffende overlijden van E. Friche.
1982 1 stuk
- 38 Nota (kopie) betreffende biografie van E. Friche.
Z.d. 1 stuk
- 39 Krantenknipsels betreffende Geschiedenis van de schoenindustrie van de Borinage.
1986-1988 1 stuk
- 40 Notulenboek en lijst betreffende 'Centrale des Cuirs et Peaux du Borinage', afdeling La Bouverie. Leden van het Stakingscomité.
1921-1934 1 omslag

- 41 Proces-verbaal en brieven van A. Delattre, L. Pierard, L. Pépin aan O. Demoustier betreffende de schoenindustrie. Parlementaire interventie.
1920-1928 1 omslag
- 42 Verslagboek betreffende syndicale activiteiten d'O. Demoustier.
1925-1926 1 stuk
- 43 Uitnodiging, notulen, rondschrijven, nota's, lijst en verslag betreffende 'Centrale des Cuirs et Peaux du Borinage', Werkplan en congres van de 'Centrale Nationale des Cuirs et Peaux'.
1931-1935 1 omslag
- 44 Akkoord en brieven van E. Descamps en O. Demoustier betreffende paritaire overeenkomst.
1938 1 omslag
- 45 Notulenboek en lijst betreffende 'Centrale des Cuirs et Peaux du Borinage'.
1928-1933 2 stukken
- 46 Notulenboek betreffende 'Centrale des Cuirs et Peaux du Borinage'.
1934-1937 1 stuk
- 47 Notulenboek betreffende 'Centrale des Cuirs et Peaux du Borinage'.
1951-1953 1 stuk
- 48 Notulenboek betreffende 'Centrale des Cuirs et Peaux du Borinage'.
1954-1956 1 stuk
- 49 Notulenboek en brieven (kopieën) betreffende 'Conseil des Prud'hommes de Pâturages'.
1857-1864 1 omslag

OVERGEBRACHT NAAR ANDERE DEPARTEMENTEN

Bibliotheek

- Monografieën

'National Union of Boot and Shoe Operatives. Official report of the sixty-second union conference. Eastbourne, 3rd to 7th June 1963'.
Northampton, 1963, 367 p.

'Union Centrale des Travailleurs du Cuir de Belgique'. Statuten.
Brussel, 1920, 30 p.

- Tijdschriften

'Le Hainaut Economique', trimestriëel tijdschrift van het Instituut voor Economisch Onderzoek van de Provincie Henegouwen.
Mons, augustus 1948, 3^e jaar, nr.2.

Beeld en geluid

- Foto's

1 foto : UTMI, vergadering (Antwerpen), Z.d.

2 foto's: E. Friche

3 foto's: E. Friche, 1963

3 foto's: bezoek Engeland, Eastbourne, 1963

5 foto's: Ch. Jordens en E. Friche, Z.d.

'Centrale des Cuirs et Peaux de Belgique'. Nationaal Congres van 19 en 20 mei 1929.

'Centrale des Cuirs et Peaux de Belgique'. Nationaal Congres, Brussel, Z.d.

- Iconografie

1 vlag: 'Centrale Ouvrière du Cuir'. Borinage, 1912.